

YAT TURİZMİ İLE İLGİLİ YÖNETMELİK HÜKÜMLERİ

Yat deyimi, yat tipinde inşa edilmiş gezi ve spor amacıyla yararlanılan taşıyacakları yatçı sayısı 36'yı geçmeyen yük ve yolcu gemisi niteliğinde olmayan tonilato belgelerinde ticari yat veya özel yat olarak belirtilen deniz araçlarını kapsar.

Yat limanı deyimi ise; ana yat limanı ve yat yanaşma yerleri ile çekek yerleri olarak belirlenen mahalleri, yat kayıt belgesi deyimi ise; Türk bayraklı yatlar ile yabancı limanlardan gelen veya Türkiye'de kışlayan yabancı bayraklı yatların vardıkları ilk Türk limanında veya kışlamak üzere kaldıkları son bağlama yerinde yapacakları beyan ve işlemlerin yer aldığı Türk limanları yat kayıt belgesini ifade etmektedir.

YAT LİMANI NİTELİKLERİ

A)FİZİKSEL NİTELİKLERİ

- 1) Hakim dalgalara açık olmaması.
- 2) Liman içine yönelik yoğun kanalizasyon ve su akıntıları ile çamur birikintisi olmaması.
- 3) Yakın yerleşme merkezi ile karayolu bağlantısı bulunması.
- 4)Elektrik, tatlı su, haberleşme imkanlarının bulunması.
- 5) Denizdeki alanı kadar kara alanının temin edilmesi.
- 6) Limanın su alanı içinde ve liman yaklaşmasında batık, sıklık, topuk gibi engellerin bulunmaması şartlarının mecburiyeti ve gerçekleştirme imkanı olması

ALT YAPI NİTELİKLERİ

- 1) Korunmuş su alanının tamamında en az 2,5 metre derinlik
- 2) Yat limanı içinde soluganları (deniz çalkantısı) en az düzeyde tutulacak rıhtım ve iskeleler.

- 3) Yat limanına denizden emniyetli girişi sağlayacak fenerler
- 4) Yatların dzenli ve emniyetli bir şekilde yanaşabileceği ve bağlanabileceği nitelikte rıhtım ve iskeleler
- 5) Rıhtımda ve iskelelerde bağlamaya elverişli mapa ve aneneler
- 6) Rıhtım ve iskelelerin yeterli derecede aydınlatılması
- 7) Yatlara tazzikli su ve elektrik bağlantısı yapılabilecek tesisat şeklindeki niteliklere sahip olması.

ÜST YAPI NİTELİKLERİ

- 1) Rıhtım ve iskelelerde yatlara elektrik ve tatlı su bağlantısı sağlayan kutular
- 2) Yat limanı idare binası ve yabancı yatların Türkiye'ye giriş ve çıkış yaptığı yat limanlarında yat turizmi yönetmeliğinin Türkiye'ye giriş ve çıkış işlemleriyle ilgili 3212. maddesince belirlenen hizmetler için gerekli önlem alan
- 3) Bağlama kapasitesinin %5'e kadar kadın ve erkek yatılar için ayrı duş ve alafranga tuvalet grupları
- 4) öplerin liman dışına atılmasıyla katı ve sıvı atıklardan çevrenin etkilenmemesini sağlayacak tavsiye tedbirleri
- 5) Acil ihtiyacı sağlamaya yeterli jeneratör ile yedek su deposu
- 6) Kullanılmış yağ toplama yeri
- 7) Kadın ve erkek görevliler için ayrı soyunma yerleri duş ve ortak oturma ve dinlenme yerleri

B) YAT İŞLETMECİLİğİ

a) YAT İŞLETMECİLİğİ TANIMI

Yat işletmeleri sahip oldukları veya kiraladıkları yerli ve yabancı bayraklı yatları mürettebatlı veya mürettebatsız olarak Yat Turizmi Yönetmeliğinde belirlenen şartlarla gezi, eğlence ve

spor amaçlı kullanımları için yatçıların geçici kullanımına vererek faaliyette bulunan, Turizm Bakanlığında belgeli yatırım ve işletmelerdir.

Yat yatırımı veya işletmeciliği için belge talebinde bulunacak gerçek veya tüzel kişilerin, en az 30 yatak kapasiteli Türk bayraklı yatlara sahip olmaları veya bunları kiralamış olmaları gerekir. Bu işletmelerden mülkiyetine işletme belgeli 30 yatak kapasitesi olan Yat Turizmi Yönetmeliğinin 19. ve 21.madde hükümlerine göre faaliyette bulunabilirler. Bunların kapasite sınırları Turizm Bakanlığınca arttırılabilmektedir.

Yat işletmecileri 1618 sayılı SEYAHAT ACENTELERİ VE SEYAHAT ACENTELERİ BİRLİĞİ KANUNU KAPSAMINDA seyahat acentelerine münhasır faaliyetlerde bulunamazlar. Ancak, yat işletmeleri yatçıları geliş noktalarından alıp varış noktalarına bırakabilmektedirler.

b) YAT KİRALAMA ESASLARI

Yat işletmeciliği belgesine sahip teşebbüsler yabancılara ait yatları turizm bakanlığının izni ile 5 yıla kadar kiralayabilirler.

İznin verilebilmesi için;

- Mevsimde en az 4 ay kullanımları ve bu sürede en az 60 gün bu amaçla çalıştırılmaları
- Sağlanacak dövizin, asıl yat sahibine yapılacak ödemelerin bir katını geçeceğinin taahhüt edilmesi
- Türkiye’de yatların kışlamaları; kışlama yapılmaması halinde Turizm Bakanlığınca belirlenen miktarın Turizmi Geliştirme fonuna yatırılması
- Sözleşmelerin Turizm Bakanlığınca tasdik edilmesi
- Sadece yabancı yatçılara ve yurt dışında oturan Türk vatandaşlarına döviz karşılığı kiralanabilmeleri, Türkiye’de oturan Türk vatandaşlarına kiralanmaması şartları aranmaktadır.

c) YATLARDA BAYRAK ÇEKME

Türkiye’de kurulmuş yat işletmeleri tarafından, Yat Turizmi Yönetmeliğinin 19. maddesi gereğince kiralanmış yabancı yatlara 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 823. Maddesine bağlı kalmaksızın Türk bayrağı çekilmesine izin vermeye, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 27/a maddesi hükmü uyarınca Turizm Bakanlığı yetkilidir.

Bu şekilde bayrak çekilen yatlardan, Turizm Bakanlığınca belirlenecek miktar Turizmi Geliştirme Fonu olarak alınmaktadır.

C)YABANCI YATLARIN KALIŞ SÜRELERİ

Türkiye’de yatları ile birlikte giriş yapan yabancılar, Turizmi Teşvik Kanunu’nun 29. Maddesi uyarınca yatların belgeli bir yat limanına veya çekek yerlerine iki yıla kadar bir süre için kışlama, bakım ve onarım amacı ile bırakarak başka bir vasıta ile Türkiye’den ayrılabilirler.

Bu durumda yat limanı veya yat çekek yeri müdüründen alacakları bir belgeli ile mahalli gümrük idaresine müracaat ettikleri takdirde pasaportları üzerinde gerekli işlem yapılmaktadır. Bu suretle yat limanında veya yat çekek yerlerinde kışlayan en az iki yılda bir sahipleri tarafından kullanılan yatlar, ayrıca bir izne gerek kalmaksızın beş yıla kadar Türkiye’de kalabilmektedirler. Beş yılın bitiminde bu süreyi uzatmaya Turizm Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI

1)KORUNMASI GEREKLİ TAŞINMAZ KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI

a)Korunması gerekli tabiat varlıkları ile 19. Yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlar ve belirlenen tarihten sonra yapılmış olup önem ve özellikleri bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığınca korunmalarında gerek görülen taşınmazlar.

b)Sit alanı içinde bulunan taşınmaz kültür varlıkları.

c)Milli tarihimizde önlemlerin sebebiyle zaman kavramı ve tescil söz konusu olmaksızın milli mücadele ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda büyük tarihi olaylara sahne olan binalar ve tespit edilecek alanlar ile Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından kullanılmış evler, şeklinde belirlenmiştir.

Kaya mezarlıkları yazılı, resimli ve kabartmalı kayalar, resimli mağaralar, höyükler, tümülüsler, ören yerleri, akropol; kale, hisar, burç, sur tarihi kışla, tabiat ve istahkamlar ile bunlarda bulunan sabit silahları harabeler ve kervan saraylar, han, hamam ve medreseler, kümbet, türbe ve kitabeler, köprüler, su kemerleri, su yolları ,sarnıç ve kuyular; tarihi yol kalıntıları, mesafe taşları, eski sınırları belirten delikli taşlar, dikili taşlar, sunaklar, tersaneler ve rıhtımlar; tarihi saraylar, köşkler, evler, yalılar ve konaklar; camiler, mescitler, musallalar, namazgahlar; çeşme ve sebiller imaret hane, darphane, şifahane, muvakkithane, simkeşhane, tekke ve zaviyeler; mezarlıklar, hazireler, arastalar, bedestenler, kapalı çarşılar, sandukalar, siteler, sinagoglar, bazilikalar, kiliseler, manastırlar, külliyeler, eski anıt ve duvar kalıntıları; freskler kabartmaları, mozaikler, peri bacaları v.b taşınmazlar taşınmaz kültür varlıklarına örnek olarak gösterilmektedir. Tarihi mağaralar kaya sığınaklar; özellik gösteren ağaç ve ağaç toplulukları ile benzerlerine taşınmaz tabiat varlıkları örneklerinden sayılmaktadır.

TURİZM TEŞVİK KANUNUNA GÖRE TURİZMİ TEŞVİK TEDBİRLERİ

Turizmi Teşvik Kanunu; ülke turizmi açısından beklenen yararın sağlayabilmek amacıyla turistik tesis yatırımlarını turizm hizmeti ile bu hizmetin gereği turizm bölgeleri, turizm alanları ve merkezlerinin tespitiyle geliştirilmesine, Turizm Yatırım ve İşletmelerinin teşvik edilmesine, düzenlenmesine ve denetlenmesine kadar hizmetlere ilişkin konuları bir bütünlük içerisinde ele almakta ve ilgili yönetmeliklerle teşvik tedbirlerini düzenlemektedir.

Yasa'da belirtilen teşvik tedbirlerinden yararlanabilmek ve her yıl belirlenen ilkeler doğrultusunda Türkiye Kalkınma Bankasınca verilecek krediyi kullanabilmek için her şeyden

nce Turizm Bakanlığından ‘Turizm Yatırım Belgesi’ veya ‘ Turizm İşletme Belgesi’ alınması gerekmektedir.

TURİZMİ TEŞVİK KANUNUNA GÖRE SAğLANACAK TEŞVİKLER

Şu teşviklerden yararlanma imkanları vardır;

- 1)Telefon ve teleks tahsisinde öncelik hakkına sahip olabilmektedirler.
- 2)Elektrik, hava gazı ve su ücretlerini en düşük tarifeden ödemektedirler.
- 3)Belge kapsamındaki üniteler, yardımcı hizmet satış yerleri, belgede belirlenen çalışma süreleri içinde, resmi tatil, hafta sonu ve öğle tatillerinde faaliyetlerine devam edebilmektedirler.
- 4)Turizm Bakanlığının uygun görüşü ve İç İşleri Bakanlığının izni ile 2007 sayılı Türkiye’de Türk vatandaşlarına tahsis edilen sanat ve hizmetler hakkında kanunun hükümlerinden istisna edilerek Turizm İşletmelerinde nitelikli yabancı uzman personel ve sanatkar’lar çalıştırılabilmektedir.
- 5)Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık hazine msteşarlığından artıca alınan, Yatırım Teşvik Belgesine bağlanmış turizm yatırım sahiplerine, Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenmiş olan yatırımlarda devlet yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu hakkında kararın 2. maddesin de yer alan gümrük vergisi istisnası, yatırım indirimleri, makine ve techizat alımlarında katma değer vergisi desteği vergi, resim ve harç istisnası, enerji desteği, arsa tahsisi, Yatırımları Teşvik Fonundan kredş tahsisi ile çeşitli mevzuatla öngörülen destekler sağlanabilmektedir.
- 6)Her yıl belirlenen miktarlarda döviz girdisi sağlayan veya sağlamayı taahhüt eden turizm işletmeleri ihracatçı sayılarak ihracatçılara tanınan teşvik tedbirlerinden yararlanabilmektedirler.

7)2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununa göre Turizm Bakanlığından, Turizm İşletmesi belgesi olarak yat işletmeciliği yapanların, işletmelerine dahil olan yatları ve turizm amaçlı kullanılan ticari tekneleri, 2581 sayılı Deniz Ticaret Filosunun geliştirilmesi ve gemi inşa tesislerinin teşviki hakkında kanunun kapsamında gümrük muafiyetinden yararlanabilmektedirler.

8)6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu kapsamına giren yabancı sermaye, turizm yatırım işletme belgesi aldığı takdirde yerli sermaye'ye alınan bütün hak ve teşvik tedbirlerinden ve kolaylıklarından aynen yararlanabilmektedirler.

EV PANSİYONCULUĞU

A)EV PANSİYONU KREDİSİNİN TANIMI

1993 yılı itibariyle banka'ya göre, ev pansiyonculuğu; bir ailenin devamlı oturmakta olduğu ve kendisine ait evin bir veya birkaç odasının normal bir ev düzeni içinde pansiyon haline dönüştürmesi ve turistlere ücret karşılığı kiraya vermesidir. Bu genel tanıma rağmen aşağıdaki durumlarda da ev pansiyonculuğu kredilerinden yararlanılabilmektedir.

1)Türkiye Kalkınma Bankasınca uygun görülecek yörelerde bir apartman dairesinin veya müstakil bir evin döşenerek turizme tahsis edilmesi de ev pansiyonculuğu sayılmıştır. Ancak bu durumda sahibinde evin bulunduğu yerleşme alanında ikamet etmesi ve gerekli hizmetleri yerine getirmesi şartı aranmıştır.

2)Karı-kocanın aynı mahalledeki ayrı evleri kredi taleplerinde ayrı, ayrı değerlendirilmiştir.

B)EV PANSİYONU KREDİSİNİN ŞARTLARI:

Ev pansiyonculuğuna bankaca verilen krediler için şu şartlar aranmıştır:

- ✓ En fazla 5 oda 15 yatağa izin verilir.
- ✓ 6 m²'den küçük odalara ve bir odaya 3 ten fazla yatak konulması istenir.

- ✓ Asgari 5 yıllık kira mukavelesi olan, konusu mukaveleyi tapu siciline tescil ettiren kiracı durumunda olanlara da kredi tahsisi edilir.
- ✓ Kredinin vadesi ödemesiz devre dâhil en çok 4yıl olup ilk anapara faiz tahsilâtı tahsisi yapıldığı yıldan sonraki 31 Ağustos tarihinde başlar. Krediyeye aracı banka komisyonu dâhil yıllık %45 faiz uygulanır.
- ✓ Kredinin anapara taksitleriyle faiz ve tahsilâtları sene bir defa 31 Ağustos tarihinde yapılır.
- ✓ Kredinin tutarı; termosifonlu pansiyonlarda en çok 96 tl'dir. Güneş enerjili pansiyonlarda en çok 102 tl'dir. Bu tutarlara, mukavele, ipotek masrafları ile ekspertiz ücreti ve yapılan vs. giderler dâhil edilmiştir. Kredinin teminatı olarak, aracı bankaca öngörülen teminatlar alınır. Kredilendirme oranı, belirlenen eşya ya da teçhizat tutarının %100'ü kadardır.

EV PANSİYONU KREDİSİNİN TAHSİS VE ÖDEME ŞEKLİ

İnceleme sonucuna göre aracı bankaca tahsis edilen kredi ilgiliye bildirilir. İlgili, gerekli belgelerle aracı banka vasıtasıyla Türkiye Kalkınma Bankasına müracaat eder, sözleşmenin imzası ve teminat işlemlerinin ikmalinden sonra mefruşat-teçhizata ait kredi tutarının yarısı avans olarak, mukavele-ipotek vs. giderler karşılığının ise tamamı hiçbir belge aranmadan ödenir.

Kredi bakiyesi. Gerekli eşya ve teçhizatın vasıtalarına uygun olarak bir ay içerisinde düzenlemiş oldukları rapor ve faturaları mahalli idarelerden alınmış tastikli pansiyon işletme ruhsatı karşılığında ödenir. Ancak zorunlu durumlarda ruhsat, eş, ana, baba veya çocukları adına olabilir.

Ancak, avans ödendiği tarihten sonra en geç 2 ay içinde gerekli mefruşatlar tamamlanarak pansiyon işletmeye hazır hale getirilmediği ve ödenen avans istihkaka çevrilmediği takdirde, avansın ödendiği günden itibaren %75 faizle geri tahsil edilir.

KAYNAKÇA:

Prof.Dr. Faruk ANDAÇ, Turizm Hukuku, Detay Yayıncılık